

HANGYA

Más kárán tanuljunk!

Nem győzzük elégszer irni, hirdetni, bizonyítani, hogy erős és eredményes szövetkezeti életet, csak *tőkeerős* szövetkezettől lehet várni. Amelyik szövetkezet nem érezi meg a viszonyok jelentékeny eltolódását s a béke évek párezres üzlet-résztőkéjével akarja *ma* lebonyolítani, 3000% körül drágult áruk mellett üzleti forgalmát: *menthetetlenül elvész*, mint ahogy el kell pusztulnia annak az álomlovagnak, aki romantikus vakmerőséggel, gépfegyvertű ellenében, meztelen karddal fegyverkezik védő és támadó állásba.

A kereskedelmi versenyben résztvevőknek épp oly vértzetten kell kiállaniuk, mint bármely más küzdőtér harcainak. Az üzleti életben is a szerencse ahhoz pártol, aki támadó és védő fegyverzettel: üzleti forgótőkével jobban fel van szerelve.

Mert a kereskedelmi életnek is megvannak a maga vas törvényei, melyek évszázadok küzdelmeiben alakultak ki és amelyeket legyőzni a legmesszebbmenő önzetlenséggel sem lehet. Ilyen vas-törvény, hogy az *üzleti forgalom* s ennek arányában az *üzleti eredmény*, csak a rendelkezésre álló tőkék arányában fokozható. Minthogy pedig ma az igénybevehető idegen tőke nehezen szerezhető meg, és szövetkezetekre nézve megfizethetetlen drága, a szövetkezetnek forgótőkéjét, saját üzlet-résztőkéjében kell növelnie.

Azt is hirdetjük, hogy a szövetkezet célját és *rendeltetését* elsősorban nem abban látjuk, hogy más kereskedőnél *olcsóbban* áruljon, hanem hogy méltányos árszabásával, sőt sokszor pusztán létezésével a helyi piac árait *mérséklőleg* hasson.

Az olcsóság külső behatásoktól függ, és sokféleképpen értelmezhető. Az áru, mely *minőségre gyengébb*, kivételre nézve *kevésbé tetszetős*, kevésbé divatos, ha pénzben kifejezett értéke alacsonyabb is, még *nem olcsóbb*. Csak minden tekintetben egyenlő minőségű árukon szabad ártekintetében összehasonlítást tenni. Az így elért olcsóság is, csak átmeneti lehet, mert a helyi kereskedelemnek módjában van és érdeke is — még vesztesége árán is — elérni, esetleg el is hagyni a szövetkezet árait.

A szövetkezet célját már azzal eléri, hogy a helyi kereskedelem veszedelmes

konkurrenciát látja benne s igyekszik a versenyt áraival felvenni. Az így meginduló egészséges versenynek pedig a fogyasztó látja hasznát. Ezt az egészséges versenyt mérsékelt áraival fenntartani: ez a szövetkezet kötelessége, s ha híven betölti, tulajdonképpen *célját* is megvalósította.

Ennek a két igazságnak szövetkezeteink tudatába mélyen kell berögzítenie. Minthogy azonban ez elmélet magában, mellette és ellene, vitára adhat alkalmat, ezzel szemben pedig a valóság kézzelfogható adatai meggyőző erővel hatnak, alkalomszerűnek tartjuk ezuttal egyik szövetkezetünk éppen most szőnyegrekerült példájával mutatni be annak szomorú eredményét, ha szavaink nyomtalanul hangzanak el.

G...-ni szövetkezetünk csekély üzlet-résztőkéjét, komoly intőszavunk és minden központi figyelmeztetésünk dacára, tőkegyűjtési-akció rendén növelni elmulasztotta. Ezért kellő sajáttőke hiányában, a biztosan bekövetkező veszteség elkerülése végett, ajánlanunk kellett felszámolását. Mihelyt a szövetkezet bezárt, a helyi kereskedők nem érezvén többet a szövetkezet tisztességes árainak árszabályozó versenyét: *elkezdtek felhajtani az árakat*. Bezzeg, siratják már a tagok a G...-ni szövetkezettel szemben tanúsított szűkmarkuságukat s látva hirdett elveinknek igazságát, alig néhány hét múlva a szövetkezeti bolt bezárása után, a helyzetről s legközelebbi terveikről alábbi őszinte sorokban számolnak be:

„Kicsiny leánya voltunk a központnak s nincs kizárva, hogy ismét azok leszünk, mert tagjaink most a szövetkezet bezárása után látják, hogy *mindent, még a legelsőbbrendű szükségleti cikkeket is, csaknem kétszeres áron kénytelenek vásárolni, mint eddig.*”

Ide vezet a rövidlátás. A G...-ni szövetkezet tagjai sajnálták az üzletvitelhez szükséges és a szövetkezeti vezetők által kérveért csekély forgótőkét üzlet-részek jegyzése után a szövetkezet rendelkezésére bocsátani. Most egyenként súlyos százakkal fizetnek, a szövetkezeti verseny hiányában; szabadon garázdálkodó helyi kereskedelemnek szűkkeblőségükért.

Szövetkezeti testvérek! ne sajnáljátok tőkéteket szövetkezetekhez idejekorán eljuttatni! Segítsetek szövetkezeteken s ezzel magatokon idejében,

nehogy a G...-niak sorsára jussatok. Előttetek az intőpélda: Az okos más kárán tanul!

Gyűjtés a zetelakai tűzkárosult szövetkezeti tagok részére.

Zetelaka udvarhelyszéki virágzó nagy községben f. évi augusztus hó 21-én pusztító tűzvész dult végig a község utcáin, amely rombolásával felülmúl minden képzeletet. Porba omlasztotta több, mint háromszáz szorgalmas, derék székely gazda hajlékát és a lángok martalékává tette a nép minden vagyonát, összes begyűjtött terményét és bennlevő állatit. A rettenetes katasztrófa által a székelység egyik virágzó szigetében váltak hajléktalanná, földönfutóvá az emberek százai, kiteve a rettentő nyomornak és szenvedéseknek, melyek sok évtizedes szorgalmas munkálkodásuk minden eredményének pillanatok alatti elhamvadásával nyakukba szakadt.

A zetelakai székely gazdák a szövetkezeti élet legerősebb oszlopjai voltak, kik korán felismerve a szövetkezés nagy előnyeit, szövetkezetüket virágzóvá tették s így az egyetemes szövetkezeti célok kivívásában mindenkor nagyban kivették részüket. Katasztrófális pusztulásukkal az egész szövetkezeti tábor is nagy veszteség érte, mely okból a szövetkezeti összetartás hatalmas erejénél fogva elsősorban a szövetkezeteknek és a szövetkezeti tagoknak kell segítségére sietniök nyomorba jutott szövetkezeti testvéreiknek.

A Hangya központ a zetelakai súlyos tűzkatasztrófa által nyomorba jutott és földönfutóvá lett székely szövetkezeti testvérek felségélyezhetése végett felhívással fordul az összes szövetkezetekhez, valamint a szövetkezetek tagjaihoz, hogy nemes adományokkal enyhítsék zetelakai szövetkezeti testvéreik nyomorát és tegyék számukra lehetővé új hajlék építését.

A Hangya lap útján megindított gyűjtést a *Hangya Központ* 10.000 Leu adományával kezdte meg. Eddig már adakoztak: *Rohay László* vezérigazgató 500, a *zetelakai* szövetkezet 2000, a *székelyudvarhelyi* szövetkezet 500, a *szentegyházfalui* szövetkezet 500, a Hangya központ tisztviselői 900, a *székelyudvarhelyi Hangya raktár személyzete* 200 Leu. Az adományokat a Han-

gya központ utján juttathatják el szövetkezeteink leggyorsabban az illető károsultakhoz. A gyűjtött összegről értesítések ezért a szövetkezetek ügyvezetői a központot, hogy a központ a szövetkezetet folyószámláján a gyűjtött összeggel megterhelhesse és annak alapján sürgősen átutalassa a gyűjtött összeget a károsultak gyors felsegélyezésére.

Adakozzunk tehát a zetalakaitüz-károsultak javára !!

Szövetkezeti hírek.

25 éves szövetkezeti jubileum Ágyán. Az aradmegyei Ágya községben levő „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet augusztus 10-én ünnepelte meg fennállásának 25-ik évét, mely alkalmából Istentisztelettel összekötött jubileumi közgyűlést tartott. A református templomban tartott délelőtti istentiszteleten Fogarassy Sándor ref. lelkész, a szövetkezet volt ügyvezetője, jelenleg pedig felügyelőbizottsági elnöke lélekemelő ünnepi beszédet tartott a szövetkezet negyedszázados fennállásának emlékére, fejtegetve a szövetkezésben rejlő erőt, a nagy erkölcsi és gazdasági előnyöket. Istentisztelet után a szövetkezet udvarán, gyönyörűen feldiszitett lugasban tartották meg a jubileumi közgyűlést, amelyre a község csaknem valamennyi lakója összesereglett és a szomszéd községek szövetkezetei is nagy számmal képviseltették magukat. Ezek között különösen a nagyzeréndi és a vadászi testvér szövetkezetek, valamint Sinte község kiküldöttei jelentek meg nagy számban. A diszkyűlést Fogarassy Sándor ref. lelkész nyitotta meg, rámutatva ezen pillanat nagy jelentőségére, amelyik 25 évi lankadatlan szövetkezeti munka eredményeiről van hivatva beszámolni. Megnyitójában üdvözölte a megjelent tagokat, a testvér szövetkezetek kiküldötteit és a „Hangya” központ képviseletében megjelent Piti Péter aradi raktárfőnököt. — Megnyitó beszéde után Piti Péter, a központ képviselője tolmácsolta a központnak és az összes testvér szövetkezeteknek szerencsekívánatait és méltatta az ünnep jelentőségét. Balogh Mátyás nagyzeréndi ref. lelkész, az ottani szövetkezet elnöke, szövetkezete nevében üdvözölte az ágyai szövetkezeti vezetőséget és tagokat és ismertette a szövetkezet gyakorlati és erkölcsi hasznát. Az ünnepi beszédet Margold Lajos jegyző, a szövetkezet jelenlegi elnöke tartotta meg, melyben ismertette a szövetkezet 25 éves történetét és kegyelettel emlékezett meg a szövetkezet elhunyt alapítójáról és vezetőiről.

A gyűlést 110 terítékű társas ebéd követte, mely alkalommal Fogarassy Sándor ref. lelkész értékes pohárköszöntőt mondott Őfelségeire a királyra, a kialsálnéra, valamint családjára. Pohárköszöntőket mondtak még Margold Lajos, a Hangya központra, annak igazgatóságára, melyben köszönetét fejezte ki a

központ odaadó, gondos atyai támogatásáért, amit jövőre nézve is kért. Piti Péter, a központ kiküldötteje a szövetkezet igazgatóságát és tagjait éltette, kérve őket, hogy továbbra is tartsanak ki hűségesen a szövetkezet mellett. Balogh ref. lelkész sok szerencsét kívánt a szövetkezetnek az újabb jövendő 25 éves munkásságához, a sintei vendégek vezetője pedig lélekemelő pohárköszöntőt mondott a Hangya központra s annak vezetőire. — A társas ebéd emelkedett szövetkezeti hngulatban a késő esti órákig tartott.

Tőkegyűjtés Csókfalván és Kis-solymoson. A *csókfalvai* szövetkezet aug. hó 21-én tartotta évi rendes közgyűlést, amely alkalommal megválasztotta a tőkegyűjtő bizottságot *Sándor Lajos és Borbély Sámuel* igazgatók személyében, akiknek feladatává tétetett a tőkegyűjtés intenzív megszervezése és propagálása.

A közgyűlés után mindjárt a következő jegyzések történtek: *Borbély Samu* 120, *Kilyén Juliánna* 20, *özv. Simó Agostonné* 50, *Oláh Kálmán* (egy véka gabona) 100, *Szoboszlai Imre* (4 véka gabona) 400, *Vári György* (1 véka gabona) 100, *Lőrinczi Dénes* 100, *Benedek János* (100 leu és 1 véka buza) 200, *ijj. Csonta András* 100, *Borbély Samu* 100, *Farkas Dénes* 100, *Orbok Gyula* (6 véka gabona) 600, *Bartha I. Dániel* (1 véka gabona) 100, *Sándor Lajos* (1 véka gabona) 100, *Farkas József* (1 véka gabona) 100, *Farkas Jánosné* (1 véka gabona) 100, *Oláh Dániel* (egy véka gabona) 100, *Maksai Dániel* (1 véka gabona) 100 leu, összesen 2590 Leu értékben.

A központ közleményei.

Személyi változás. Értesítjük szövetkezeteinket, elsősorban pedig a szatmári körzetbe tartozó szövetkezeteket, hogy szatmári transitó raktárunknál személyi változás történt. Ugyanis *Pere István raktárvezető* és *Ormos Endre raktárnok* kiléptek az intézet kötelékéből, minélfogva mindennemű megbízásuk, a szövetkezetekkel való érintkezésük és azoknak felülvizsgálata tekintetében megszűnt.

A szatmári transitó vezetésével a központ igazgatósága *Balla Pongor János ellenőrt* bizta meg és felkéri a szövetkezeteket, hogy az új raktárvezetőt támogassák a szövetkezetek érdekeit szolgáló munkálkodásában és bizalommal forduljanak hozzá minden ügyükben.

A magyarországi takarékbetétek kifizetése. Figyelmeztetni kívánjuk szövetkezeteinket, hogy a pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelyben fölhívja a közönséget, hogy a jelenlegi Magyarország területén lévő pénzintézetek által kibocsátott takarékbetét könyvecskéket szeptember 30-ig be kell jelenteni a pénzügyigazgatóságnál.

Felhívjuk ezért mindazon szövetkezeteinket, melyeknek ilyen betétkönyvük volna birtokukban, a betétkönyvet sürgősen helyezték letétbe az illetékes pénzügyigazgatóságnál. Figyelmeztessék az ügyvezetők a tagokat is, hogy ha valakinek ilyen betétkönyve lenne, a betét összeg kifizetése végett a betétkönyvet szept. 30-ig feltétlenül nyújtsák be a pénzügyigazgatósághoz és ugyanakkor kötelesek igazolni, hogy 1918 okt. 31-én Romániában vagy a csatolt területeken laktak és jelenleg román állampolgárok. A takarékbetétkönyvről a pénzügyigazgatóság nyugtát ad, mely nyugta ellenében fog történni 2:1 arányában a kifizetés.

Boltospályázat. — A *nagykászoni* szövetkezet pályázatot hirdet az üzlet és korcsmakezelői állásra. Boltos javadalma-zása havi 600 leu fix fizetés és a forgalom után 3 % jutalék, azonkívül természetbeni lakás, 4 öl kemény tűzifa és világítás. A szövetkezet vezetősége boltkezelőtől 15—20.000 lei készpénz óvadék letétbe helyezését kívánja meg. Pályázatok közvetlenül a szövetkezet igazgatóságának címére (Plăeșii de jos—Nagykászoni) küldendők.

Aruosztályunk ismételten felhívja szövetkezeteink figyelmét az iskolaszerek időszerű beszerzésére.

Raktárainkban levő iskolaszerek:

Iskolafüzetek (szépirási, dictandó, számtan)

Rajzfüzetek (6 lapos 10 lapos, pontozott és sima)

Rajzlapok (kicsi és nagy iv)

Palatáblák, palavessző,

Szines fairón, tollszár

Tollhegy, tolltartó (kihuzós)

Radírgumi Ideal

Rajzszeg 3 nagyság

Graphit írón finomabb

Másoló írón Kosmos

Másoló írón finomabb

Szines írón, piros és kék

Iskolapamut fehér

Horgotócérnak 30—100-ig

Fa és vasnyelű horgolótűk

Nickel és sárgaréz gyűszűk

Himzőpamutok, kötőpamutok

Varrótűk, kötőtűk

Géptűk

Gombostűk

Biztos tűk

Patentszárú gyermekharisnyák

Cipőfűzők 93 cm.-től 140 cm.-ig

Felhívjuk szövetkezeteinket, hogy az iskolaszerekre vonatkozó megrendeléseket minél előbb adják fel az illetékes raktárhoz.

A „Hangya” című melléklet szerkesztő:

DR., SZENT-IVÁNYI ÁRPÁD.

A melléklet tulajdonosa:

„HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED

Kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

Az E. O. P. Iltára.